

være gjort bekendt med, inden afgørelsen blev truffet, og parten skal gøres bekendt med adgangen til at få sagen genoptaget.

Bestemmelsen i *stk. 1* angiver den grundlæggende betingelse for, at forudgående partshøring kan undlades.

Efter denne bestemmelse kan partshøring kun undlades i tilfælde, hvor myndigheden efter partens anmodning kan ændre en allerede truffet afgørelse. Bestemmelsen henholder sig til de regler om ændring af forvaltningsafgørelser, der opstilles i den almindelige forvaltningsret. Efter disse regler vil den myndighed, der har truffet afgørelse i en sag, efter anmodning fra en part som altovervejende hovedregel kunne ændre den trufne afgørelse til fordel for parten, når der fremkommer nye oplysninger om afgørelsesgrundlagets faktiske omstændigheder. I sådanne tilfælde vil myndigheden i almindelighed kunne ændre afgørelsen med virkning fra det tidspunkt, hvor den oprindelige afgørelse blev truffet. Det er normalt en yderligere betingelse for at kunne omgøre en truffen afgørelse på begæring af en part, at omgørelsen ikke kommer andre parter til skade. Dette indebærer navnlig, at bestemmelsen ikke finder anvendelse på sager, der går ud på afgørelse af tvister mellem to eller flere parter. Bestemmelsen finder ikke i øvrigt anvendelse på sager, hvor andre end den umiddelbare part – f.eks. en ansøger – har partsstatus. Bestemmelsen vil således f.eks. ikke kunne finde anvendelse på sager om dispensation fra bygningslovgivningens bestemmelser i tilfælde, hvor en nabo har partsstatus. Det forhold, at afgørelsen i sagen har afledede virkninger for tredjemand, uden at denne dog har status som part i sagen, udelukker derimod ikke bestemmelsens anvendelse.

Når disse betingelser er opfyldt, kan myndigheden træffe afgørelse uden forudgående partshøring, hvis det på grund af sagens karakter og hensynet til parten selv må anses for ubetænkeligt, og afgørelsen ledsages af de oplysninger, som parten ellers skulle være gjort bekendt med efter bestemmelsen i § 18.

Kravet om, at undladelse af partshøring skal være ubetænkelig på grund af sagens karakter og hensynet til parten selv, indebærer, at undtagelsesbestemmelsen ikke finder anvendelse i sager, der går ud på at gøre indgreb over for parten. Undtagelsesreglen kan således ikke finde anvendelse i sager om meddelelse af forbud eller påbud, tilbagekaldelse af en tilladelse eller i øvrigt i sager, hvor afgørelsen går ud på at gøre indgreb i partens friheds- eller rettighedsfære. Reglens typiske an-

vendelsesområde vil herefter være det meget store antal sager, hvori parten har ansøgt myndigheden om en begunstigelse, typisk en økonomisk ydelse. I sådanne tilfælde vil parten i almindelighed være interesseret i, at der på det foreliggende – men måske ikke helt fyldestgørende – faktiske grundlag træffes en afgørelse, der indebærer, at han hurtigt modtager i hvert fald en del af den ydelse, han har krav på, med mulighed for efterbetaling af den resterende ydelse, fremfor at måtte afvente partshøringens gennemførelse for overhovedet at opnå nogen ydelse.

Bestemmelsen i § 19, stk. 1, indeholder i modsætning til undtagelsesreglen i § 18, stk. 2, nr. 1, ikke nogen begrænsning med hensyn til karakteren af de oplysninger, der kan begrunde undladelse af partshøring. Efter bestemmelsen i § 19, stk. 1, vil partshøring således kunne undlades også med hensyn til faktiske oplysninger hidrørende fra private – f.eks. oplysninger fra en udlejer til brug for bolig sikring eller fra en arbejdsgiver i en sag om kontantydelse efter bistandsloven – når betingelserne for at undlade forudgående partshøring i øvrigt er opfyldt. Dette gælder i disse tilfælde også, selv om myndigheden ikke kan udelukke, at parten vil kunne korrigere eller supplere oplysningerne eller afsvække deres betydning for afgørelsens udfald.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* skal myndigheden i tilfælde, hvor forudgående partshøring er undladt i medfør af *stk. 1*, samtidig med afgørelsens meddelelse gøre parten bekendt med adgangen til at få sagen genoptaget. Myndigheden kan fastsætte en frist for fremsættelsen af genoptagelsesbegæringen.

Henvisningen til § 18 indebærer dels, at der i de tilfælde, hvor der efter denne bestemmelse slet ikke består nogen pligt for myndigheden til at iværksætte partshøring, heller ikke består nogen pligt til at iagttage bestemmelsen i § 19, dels at der efter § 19 kan gøres de samme begrænsninger med hensyn til de faktiske oplysninger, der skal forelægges parter, som de, der følger af § 18.

Som anført ovenfor i bemærkningerne til *stk. 1* medfører denne bestemmelse ikke nogen udvidelse af myndighedens adgang til at omgøre en truffet afgørelse. Derimod indebærer bestemmelsen sammenholdt med bestemmelsen i *stk. 1* en *forpligtelse* for myndigheden til, i tilfælde hvor partshøring er undladt i medfør af *stk. 1*, at realitetsbehandle sagen på ny, hvis parten fremsætter begæring herom og fremkommer med oplysninger, der er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Efter bestemmelsen i *stk. 3* afbrydes en eventuel klagefrist, hvis parten fremsætter genoptagelsesbe-